

Ameriška bojna mornarica bombardira Japonsko iz bližine pol milje!

Enote tretje ameriške bojne mornarice bombardirajo Kamaishi, jeklarsko središče na Honshu, glavnem japonskem otoku. Prvo obstreljevanje japonske celine z morja od izbruha vojne. Bombni napadi na japonska mesta in industrijska središča se nadaljujejo. —Masni samomori med japonskimi civilisti na otoku Mindanaoju. —Čete sedme avstralske divizije prodirajo v smeri Sambodija, središča oljnega polja na Borneu. —Kitajske kolone udrle v Kanshien, bivšo ameriško letalsko bazo

Guam. 16. jul.—Pomorske in zračne sile tretje flote ameriške bojne mornarice pod vodstvom admirala Nimitza že tretji dan sipljejo tisoče bomb in granat na japonsko celino. Velike bojne ladje Iowa, Wisconsin in Massachusetts so se večeraj približale obali do pol milje in zmetale v dobri uri čez tisoč ton težkih projektilov na industrijsko mesto Kamaishi na otoku Honshu in enako količino na jeklarsko mesto Muroran na severnem otoku Hokkaido. Velike jeklarne v obeh mestih so v razvalinah.

Bojna letala pa so sipala bombe na več drugih mest. Bojne ladje niso naštele na nikakršno opozicijo, bodisi s strani obrežnih baterij ali japonskih letal. V zadnjih dveh dneh so ameriške sile potopile ali poškodovale 128 japonskih ladij, malih in velikih, uničile 92 letal in najmanj deset mest širom Japonske spremenile v veličanske goreče baklje in razvaline.

Guam. 14. jul.—Enote tretje ameriške bojne mornarice so danes začele bombardirati Kamaishi, jeklarsko mesto na Honshu, glavnem japonskem otoku. Izstrelki in šrapneli padajo na vojaške objekte in naprave na obrežju japonske celine. To je prvo obstreljevanje japonske celine z morja od začetka vojne. Brodovje, ki vključuje oklopane ladje, križarke in rušilce, je zbrano le nekaj mil od japonske celine. Naznanilo iz glavnega stana admiral Chesterja W. Nimitza pravi, da se bombardiranje nadaljuje. Poveljnik brodovja je admiral William F. Halsey.

Kamaishi leži 275 mil severno od Tokija, japonske prestolnice. Naznanilo, da so ameriške bojne ladje v akciji, je sledilo poročilu o novih bombnih napadih na japonska mesta in industrijska središča. Čez tisoč letelih trdnjav je metalo bombe, ki so porušile mnogo vojaških objektov in zanjete ogromne požare.

Nimitz je omenil imena bojnih ladij, ki bombardirajo Kamaishi. Te so Massachusetts, Indiana in South Dakota, križarki Chicago in Quincy ter rušilci Southerland, Heerman, Erben in Black. Massachusetts in Indiana sta bili med bojnimi ladjami, ki so bile poškovane v tajfunu 5. junija. Vse so bile popravljene in so spet v akciji.

Admiral Nimitz je zdaj razkril, da so ameriški letalci uničili in poškodovali 342 japonskih bojnih letal zadnji tork v napadih na japonska letališča in v spopadih v zraku. Bombe so deževale na letališča v bližini Tokija. Američani so izgubili samo pet bombnikov v operaciji.

Japonska bojna mornarica se še skriva, ker noče tvegati bitke z ameriško pomorsko silo. V akciji proti sovražniku so zdaj ameriške sile na morju, kopnem in v zraku. Znamenja kažejo, da je invazija japonske celine blizu.

Manila, Filipini. 14. jul.—Japonski civilisti v notranjosti otoka Mindanaoja izvršujejo masne samomore iz bojazni pred ujetjem. Ostali so osamljeni po porazu japonskih čet v bitkah z Američani in filipinskimi geril-

Anglija razkrila vojne izgube

Cez pol milijona ubitih

London. 14. jul.—Vojno ministrstvo je objavilo poročilo o izgubah britskega imperija v šestletni vojni. Te znašajo 1,427,634 na vseh frontah.

Število vključuje 532,233 ubitih, 336,028 ranjenih in 559,372 ujetih in pogrešanih vojakov. Ti so prišli iz vseh dežel britskega imperija, toda večino izgub izkazuje Anglija.

Vojna je zahtevala velike žrtve tudi med civilisti. Število ubitih, ranjenih in pogrešanih civilistov znaša 146,760. Največ civilistov so ubile bombe, katere so metali nemški letalci na London in druga angleška mesta.

Washington, D. C., 14. jul.—Vojni podtajnik Patterson je razkril dosedanje ameriške vojne izgube. Skupno število od začetka vojne je 1,047,680.

Armada je izgubila 915,718, mornarica, zbori pomorščakov in obrežna straža pa 131,962 mož. Število vključuje 243,043 ubitih in 346,171 ranjenih vojakov.

Umik vojaških čet iz Perzije

Vprašanje kontrole Dardanelske ožine

London. 14. jul.—Velika Britanija je predlagala Moskvi umik britskih in ruskih čet iz Perzije. Moskva še ni odgovorila in doznava se, da bo vprašanje umika čet prišlo na razpravo na konferenci med premierjem Churchillom, maršalom Stalinom in predsednikom Trumanom v Potsdamu.

Perzija, Dardanelska ožina in bogata oljna polja na Srednjem vzhodu so vprašanja, ki pridejo pred konferenco velike trojice. Velika Britanija predlaga postopni umik vojaških čet iz Perzije. Ameriške čete so že zapustile Perzijo.

Znano je, da vpliv sovjetske Rusije narašča v Perziji. Značilno je, ker perzijski listi pod sovjetskim vplivom naglašajo koristi, katere ima dežela od navzočnosti ruskih čet. Pogodba, podpisana v januarju l. 1942, dovoljuje Veliki Britaniji in Rusiji držanje oboroženih sil na perzijskem ozemlju šest mesecev po porazu nazijske Nemčije in v njenih zaveznicah. To pomeni, da lahko ostanejo v Perziji šest mesecev po porazu Japonske.

Pereče vprašanje je kontrola Dardanelske ožine. To ožino zdaj kontrolira Turčija, toda Rusija je povečala pritisk na turško vlado. Ona zahteva svobodni izhod iz Črnega morja skozi Dardanelsko ožino v Sredozemsko morje. Turčija se s pomočjo Velike Britanije upira pritisku, toda očitno je, da se bo morala končno ukloniti.

Izredna seja japonskega kabineta

San Francisco, Cal., 14. jul.—Radio Tokio poroča, da je premier Suzuki sklical izredno sejo članov svojega kabineta, na kateri so razpravljali o kritični živski situaciji. Seje sta se udeležila tudi Hideki Tojo in Fumimaro Konoye, bivša premierja. Konoye je bil predsednik vlade, preden je Japonska napovedala vojno Ameriki.

Domače vesti

Oblik
Chicago.—V četrtlet sta gl. urad SNPJ obiskala Frank Rezek in njegova žena Mary iz Girarda, O. Frank je znan enotar iz mlajše generacije.

Iz Bridgeporta
Bridgeport, O.—Dne 30. jun. je bil pri delu v tovarni ubit od električnega toka Elmer Kasik, član društva 640 SNPJ. Zapušča ženo in dva nedorasla otroka.—Iz armade je bil častno odpuščen Joseph Smrekar, ki je bil skoro tri leta v Afriki, Italiji in na zapadni fronti v Franciji in Nemčiji. Prišel je nepričakovano k svoji ženi in mali hčerki, katero je zdaj prvič videl.

Nov grob v W. Va.
Windsor Heights, W. Va.—V bolnišnici je 4. jul. umrla za pljučnico Mary Knezović, članica društva 407 SNPJ. Pokojna je tri tedne pred smrtjo povila otroka in se je zelo dobro počutila, potem pa je naglo zbolela in družinu pustila novega člana. Družini društvo izreka globoko sožalje.

Iz Clevelanda
Cleveland.—V bolnišnici je umrl Paul Miljenović, star 81 let, vdovec in doma iz vasi Drašče, Žumberak, Hrvaško. Bil je član HBZ in zapušča dve hčeri in sina (v vojni na Pacifiku).—Iz armade je bil odpuščen Louis J. Godec. Služil je pri artileriji in se nahajal na Pacifiku štiri leta.—Častno je bil odpuščen tudi Eugen Vercek, sin družine Josepha Verceka iz Maple Heights, ki je bil v armadi 4 leta in 5 mesecev in se bojeval na zapadni fronti.—V noči od torke v sredo so neznanzi zlikovali vlogmili v Paulinovo gasolinso postajo na E. 61 in St. Clair, odnesli nekaj drobnarij in pri stikanju za denarjem napravili nekaj škodo. To je bil že drugi vlom v par tednih.

Iz Indianapolis
Indianapolis, Ind.—Poročila sta se Frank Markić in Mary Uršič.—Na 30-dnevni dopust je prišel iz Anglije Sgt. Steve Skorjanc ml. Nahajal se je pri osmi zračni sili. Ker še nima dovolj pointov—83—bo najbrže moral zopet preko luže.

Padel v Nemčiji
Steelton, Pa.—Dne 1. maja je bil na straži v Heilelbergu po nesreči ubit Pvt. Albert R. Pellegrini, član KSJK in poročen s Terezijo Sukle. Pri vojakih je bil od januarja 1943 in preko morja od maja istega leta.

Stalin, Soong končala razgovore

Kitajski premier se vrne domov

London. 14. jul.—Radio Moskva poroča, da sta maršal Stalin in dr. T. V. Soong, predsednik kitajske vlade, zaključila razgovore v prijateljski atmosferi. Poročilo dostavlja, da bosta Stalin in zunanji komisar Molotov danes odpotovala v Potsdam pri Berlinu, kamor prideta ameriški predsednik Truman in britski premier Churchill. Na konferenci velike trojice bo razprava o bodočnosti Nemčije, reparacijah in drugih problemih.

Soong bo odpotoval v Čungking, kjer bo poročal o izidu razgovorov med njim, Stalinom, Molotovom in drugimi ruskimi voditelji. Pričuje se, da se bodo pogajanja glede utrditve odnošajev med Kitajsko in sovjetsko Rusijo obnovila po zaključku konferenčne velike trojice.

Ameriški poslanik W. Averell Harriman je konferiral s kitajskim premierjem večeraj zjutraj. Doznava se, da je Harriman pazno zasledoval potek razgovorov med Stalinom in Soongom. On je informiral državni departmen o izidu razgovorov, katerim pripisuje veliko važnost. Soong je imel pet konferenc s Stalinom po prihodu v Moskvi pred dvema tednoma.

POLJSKI GENERAL ANDERS IZ ZIVA VELESILE

Napadel je Veliko Britanijo in Ameriko

VLADA V VARŠAVI DOBI ZLATO

London. 14. jul.—General Vladislav Anders, poveljnik poljske oborožene sile v Italiji, je pozval 50,000 vojakov, "naj se upirajo napotom sovražnikov, ki jim svetujejo povratek domov." V povelju dneva je Anders ostro obsodil Veliko Britanijo in Ameriko, ker sta priznali poljsko vlado narodne enotnosti v Varšavi, zaeno pa je naglasil svojo lojalnost pokojni ubežni poljski vladi v Londonu.

General Klement Rudnicki, poveljnik prve poljske oklopne divizije, je tudi udaril po Veliki Britaniji, Ameriki in sovjetski Rusiji. Dejal je, da se bodo poljske čete vrnile domov z orožjem v rokah in delale pregla-vice velesilam.

Gotovo je, da bo ukaz generala Andersa izzval oster protest sovjetske vlade in maršala Stalina, ko se bo slednji sestal s predsednikom Trumanom in premierjem Churchillom v Potsdamu pri Berlinu. Stalin bo zahteval od zapadnih zaveznikov, naj utihnejo Andersa in druge poljske generale, ki skušajo preprečiti poljskim vojakom povratek domov. Anders in Rudnicki sta poudarila, "da poljski vojniki ne bodo nikdar postali sužnji tuje sile."

Medtem pa so uradniki poljske banke v Londonu naznanili, da se bodo vrnili domov iz izgnanstva in izročili vse rezerve zlata, čigar vrednost se cení na \$65,000,000, novi poljski banki v Varšavi, kjer je sedež nove poljske vlade. Vodilni uradniki poljske banke v Londonu so Edvard Droznjak, Bogdan Wielarski, Leon Baranski in Jerzy Nowak.

Zlato poljske banke se nahaja v Angliji, Ameriki in Kanadi. Ker so vlade teh dežel priznale poljski režim v Varšavi, ne bo poteškoče glede premestitve zlata. Droznjak je na sestanku s časnikarji izrazil upanje, da se bo Poljska, ki je strahovito trpela v vojni, dvignila na noge. On se je izrekel za tesno kooperacijo med Poljsko in sovjetsko Rusijo.

Tisoči otrok brez staršev v Angliji

London. 14. julija.—Več tisoč otrok, ki so bili odpeljani v po-deželske kraje iz Londona v času, ko so nemške bombe padale na mesto, nima ne domov in ne staršev, h katerim bi se vrnili. Posebni odbor mestnega sveta je ugotovil, da je mnogo staršev umrlo, nekatere pa so ubile bombe. Za sirote, ki so ostale brez staršev, bodo skrbele mestne avtoritete.

Obračunava proti vojnemu zločincem

Pariz. 14. jul.—Prva obravnava proti nemškim vojnim zločincem se je pričela v Rennesu. Vrši se v dvorani poslopja, v kateri je nacijski tribunal obsodil 26 Francozov v smrt l. 1942. Obtoženci so štirje nemški častniki, ki so ustrelili šest francoskih kmetov in tri dečke v Bretonu.

Bradley potrjen za načelnika administracije

Washington, D. C., 14. jul.—Senat je soglasno potrdil imenovanje generala O. N. Bradleyja za načelnika administracije vojnih veteranov. On bo nasledil generala Franka T. Hinesa, ki je nedavno resigniral.

Pritisk na belgijskega kralja

Odpovedati se bo moral prestolu

Bruselj, Belgija. 14. jul.—Poučeni krogi trdijo, da bo vladanje belgijskega kralja Leopolda končano na konferenci med njim in visokimi uradniki v St. Wolfgangu, Avstriji, kjer se Leopold nahaja. Vsa znamenja kažejo, da se bo moral kralj zaradi pritiska odpovedati prestolu.

Če se bodo pričakovanja izpolnila, bo to zmagal belgijskih levčarskih grup, med katerimi so najglasnejši komunisti. Slednji so se odločno izrekli proti povratku Leopolda, ki je bil pet let jetnik Nemcev, v Belgijo. Zmaga teh grup bo tudi diplomatski poraz za Veliko Britanijo, ki izgublja vpliv v kontinentalni Evropi, dočim vpliv levčarjev narašča.

Ako se bo Leopold odpovedal prestolu, bo to storil v prilog svojemu sinu Baudouinu, ki je star 15 let. Na podlagi ustave bo sin postal kralj takoj po abdikaciji Leopolda, toda vladal ne bo, dokler ne bo star 18 let. Abdikacija ne bo uradna, dokler ne bo razglašena v parlamentu, ki se bo sestal v izrednem zasedanju. Belgijo vlada zdaj kot regent princ Charles, brat Leopolda.

Izgleda, da je bila kampanja proti Leopoldu uspešna. Kralju so očitali, da je kooperiral s Hitlerjem po kapitulaciji belgijske armade l. 1940. Voditelji komunistične stranke trdijo, da imajo dokaze, da je Leopold slušal nacistom in da je kot kralj dobival letno plačo \$250,000, ko je bil v Nemčiji.

Zborovanje voditeljev unij CIO

Apel na vlado za preureditev industrij

Chicago. 14. julija.—Voditelji unij Kongresa industrijskih organizacij so na svojem zborovanju v dvorani unije Amalgamated Clothing Workers sprejeli resolucijo s pozivom na federalno vlado, naj takoj začne izvajati program preureditve industrij, ki so udeležene v produkciji vojnega materiala, za produkcijo civilnih potrebščin.

Resolucija naglašja, da je že mnogo vojnih tovarn zaprlo vrata v vseh krajih dežele, ker je vlada preklicala naročila. Iz tega razloga naj vlada takoj iz-
vaja program preureditve industrij, da se odvrne masna brezposelnost.

Na zborovanje je prišlo 1800 uradnikov in reprezentantov unij CIO, ki imajo 250,000 članov v čkaškem okrožju. Predsedoval je Albert Towers, predsednik sveta industrijskih unij. Sprejeta je bila tudi resolucija, ki zahteva revizijo ali odpravo medzne formule malega jekla.

Frank izročen češkim avtoritetam

Praga, Čehoslovakija. 14. jul.—Ameriške vojaške avtoritete so izročile Karla H. Franka, bivšega "protektorja" Čehske in Moravske, češkim avtoritetam. On je na češki listi nemških vojnih zločincev in postavljen bo pred sodišče, ki mu bo naložilo kazni zaradi pobijanja čeških civilistov in talcev. Kazen bo najbrže smrt.

Direktor pomožne organizacije v Bukarešti

London. 14. jul.—Radio Moskva poroča, da je Herbert Lehman, direktor pomožne organizacije Združenih narodov in bivši newyorški guverner, došel v Bukarešto, glavno mesto Rumunije. Iz Bukurešte bo odpotoval v Belgrad.

DE GAULLE PREDLAGA PREOSNOVO USTAVE

Splošne volitve v Franciji v oktobru

EISENHOWER RAZPUSTIL GLAVNI STAN

Pariz. 14. julija.—General Charles de Gaulle, predsednik začasne francoske vlade, je apeliral na ljudstvo, "naj konča zločesti obtok zadnjih sto let, ki je odgovoren za politične krize, invazije in notranje nemire, s preosnovno ustavo republike. Če bo to storilo, bo Francija spet zavzela svoj prostor med vodilnimi državami."

General je v svojem govoru po radiu pojasnil odločitev vlade glede razpisa splošnih volitev. Te se bodo vršile 14. oktobra in volilci se bodo lahko izrekli za ali proti sklicanju ustavne skupščine, da sestavi novo ustavo. Istočasno bodo izvolili okrog 600 reprezentantov.

"Ljudstvo bo moralo odločiti, ali naj ustanove tretje republike še funkcionirajo ali ne," je rekel de Gaulle. "Naglasiti moram, da francosko ljudstvo ni odgovorno za nesrečo, katere je zadela deželo, ko je prišla pod peto nazijske Nemčije. Odgovorni so oni, ki so bili na krmlju v predvojni dobi in sklepali kupčije s sovražniki. Francija ni bila pripravljena za vojno po krivdi nesposobnih voditeljev."

De Gaulle je dalje rekel, da je njegova vlada za omejitve življenja ustavne skupščine. Ta naj bi izvolila predsednika in imenovala ministre, ki naj bi vladali deželo le do sprejetja nove ustave.

Pred svojim govorom je De Gaulle konferiral z generalom Eisenhowerjem, vrhovnim poveljnikom zaveznih sil, ki so porazile Hitlerjeve legije. Iz Pariza je Eisenhower odpotoval v Frankfurt, Nemčija, kjer je njegov glavni stan. On je naznanil razpust glavnega stana, ker ni več potreben.

Pričuje se, da se bo Eisenhower udeležil konference velike trojice v Potsdamu pri Berlinu, ki se bo pričela v ponedeljek.

Španija osvojila spored pravic

Reorganiziranje kabineta napovedano

Madrid, Španija. 14. jul.—Kortez (parlament) je soglasno odobril spored pravic, ko se je sestal v svojem zasedanju. Esteban Bilbao, predsednik korteza, je dejal, da spored garantira svobodo španskim državljanom.

Vsi člani kabineta so bili navzoči z izjemo generala Luisa Arreseja, ki je minister brez listnice, ko je bil spored odoben. On je tajnik stranke falangistov (fašistov).

Poročilo, da se je diktator Franco odpovedal oblasti v prilog vojaški junti, je bilo danes zanikano. Vest, da bo kabinet temeljito reorganiziran, se vzdržuje. Franco bo govoril na konvenciji stranke falangistov, ki se bo pričela v tork. Mnenje prevladuje, da bodo vsi ministri, ki so člani te stranke, odstranjeni.

Tokio zanika mirovna tipanja

Washington, D. C., 14. jul.—Radio Tokio je zanikal poročila, da je Japonska obnovila tipanja za sklenitev miru. Izjavil je, da so poročila brez podlage in naglasil, da bo Japonska vztrajala v vojni do konca.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrti let; za Chicago in okolico Cook Co., \$7.50 za leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:
PROSVETA
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz nasebina

SLOVENSKI DAN KRASNO USPEL

Cleveland, O.—Slovenski Cleveland ni bil že dolgo let priča tako lepi in mogočni manifestaciji kot je bila dne 8. julija na vrtu Društvenega doma v Euclidu, O.

Odbori podružnic SANSa, pod katerega okriljem se je vršila ta narodna slavnost, so bili dolgo časa na delu z raznimi pripravami za ta veliki dan, ki je bil res pravi praznik slovenskega naroda v Clevelandu. Navzočih je bilo nad 5000 rojakov in rojakinj iz Clevelanda in okolice, mnogi pa so prišli tudi iz oddaljenih nasebin, da slišijo resnico iz ust naših rojakov iz stare domovine, in sicer dr. Zoreta, ki je sedaj svetnik v jugoslovanskem poslanstvu v Washingtonu, in Stana Krašovec, ki je bil član jugoslovanske delegacije na konferenci Združenih narodov v San Franciscu.

Ameriška Domovina in njeni pisuni so si prizadevali, da bi preprečili to narodno proslavo in so več tednov napadali, posebno zadnje dni pred priredbo, češ, da bodo prišli skupaj samo komunisti, ter grozili, da bodo smatrali vsi za komuniste, ki bodo posejili Slovenski dan. Mislili so, da nam bodo škodovali, faktično pa so delali brezplačno reklamo. In čujte in strmite! Njihovi lastni pripadniki so se tega dne prelevili v komuniste, kajti mnogi so bili navzoči. Po njihovem je to velik greh in ga jim ne bo odpustil Gabrovšek, glavni pisun A. D.

Ta ubogi, prodani, "svetovno znani" listič je drugi dan poročal, da se je Slovenskega dne udeležilo borih tisoč komunistov in da sta na shodu govorila Kristan in Kužel. Jakatovi poročevalci so slabo in lažljivo poročali. Pa pustimo to in se povrni mo k proslavi.

Tako veličastnega dne se ne spominjamo od časa, ko smo imeli v prvi svetovni vojni šod Jugoslovanskega republikanskega združenja. Vrtil se je na Kastelčevi farmi in kot glavni govornik je nastopil Etbin Kristan, naš atari pobornik za delavske in človeške pravice. Tudi tedaj so pri tedanji Clevelandski Ameriki, ki je izhajala trikrat na teden, lagali, ko so zapisali v petek pred shodom z velikimi črkami, da je ameriška vlada prepovedala shod. Enakopravnost pa je drugi dan prav tako z debelimi črkami zapisala "SHOD SE BO VRŠIL." In vrtil se je, prav tako kot se je vrtil 8. julija t. l. v Euclidu.

Dan je bil kot nalašč: lep poletni dan, ne preveč vroče, kajti na vrtu je pihljala prijetna sapica. Narod se je pričel zbirati že opoldne. Program je vseboval pevske in govorniške točke in je trajal preko štiri ure, vendar pa je občinstvo stalo vztrajalo do konca, kakor da bi bilo priklenjeno k zemlji.

Opazili smo mnogo rojakov iz raznih drugih nasebin. Kot glavna govornika sta nastopila naša dva rojaka iz stare domovine, dr. Zore in Stane Krašovec, prav tako pisatelj Louis Adamič in Etbin Kristan.

Kristan je že v čestljivih letih, vzle temu pa je še vedno ognjevit govornik. Posegel je nazaj v dobo, ko smo delovali v JRZ za iste cilje. To je bilo pred 25 leti in program tedanjega JRZ se je danes uresničil po zaslugi Osvobodilne fronte. Torej naša dela in žrtve v preteklosti kot danes niso bila zaman; narod v domovini si je priboril svobodo,

der pa je šel predaleč in zato je bil nedavno strnoglavljen.) Ampak faktično je za čim hitrejšo gospodarsko obnovo ta politika tudi v korist vseh razbitih držav, ki bodo potrebovale vse ustvarjajoče sile. Na drugi strani bi bila ohrana monopolističnega in finančnega kapitala le mlinski kamen na vratu Evrope pri njeni rehabilitaciji. Zato je velekapitalizmu v Evropi tudi odzvonilo.

Ako bosta Amerika in Anglija metali polna pod noge temu razvoju v Evropi, bosta s tem le ustvarjali pogoje za širjenje ruskega vpliva tudi izven Balkana in vzhodne Evrope. Slično se bo sovjetski vpliv širil tudi na Kitajskem in med vsemi kolonialnimi narodi, kajti zapadni kapitalizem ne kaže nobene volje, da se od pove svojemu imperializmu. Na drugi strani je Molotov v San Franciscu jasno povedal, da je USSR naklonjena odpravi vseh kolonij in pravici do samovlade ali neodvisnosti vseh podložnih narodov. Neglede kaj kdo misli o tej izjavi, je gotovo to, da bo med vsemi podložnimi ali zaslužjenimi narodi dobila velik odmev.

za katero pa je drago plačal. Slava in čast takemu narodu, slava in čast jugoslovanskemu narodu, slava in čast jugoslovanskemu voditelju Titu!

Adamič je govoril v angleščini, dočim so vsi ostali v slovenščini. Dr. Zore je v dolgem in lepem govoru pojasnjeval trpljenje, skozi katerega je šel slovenski narod, da je dosegel svoj cilj—svobodo. Posebno so se odlikovale slovenske žene in dekleta, ki so se borile ves čas v prvih vrstah partizanske vojske. Zore je dober govornik in človek bi ga poslušal in poslušal. V svoj govor je vpletal tudi precej humorja. Napravljen je bil v lepi partizanski uniformi ter naredil vtis tipičnega slovenskega fanta-partizana. On je namreč imel v jugoslovanski armadi čin podpolkovnika. Njegova prisa so krasila odlikovanja jugoslovanske vlade.

Stane Krašovec je v podrobno stih opisal boje Osvobodilne fronte v Sloveniji. Oba govornika sta si takoj osvojila občinstvo, ki ju je stalo poslušalo več ur.

Velicasten pogled je bil tudi na pevce, ki so se zbrali v velikem številu in zapeli tri pesmi. Program je vodil Vatro Grill.

Tukajšnji Cleveland Press je priobčil drugi dan lepo poročilo o shodu in slike govornikov. Po mnenju Pressovega poročevalca se je udeležilo Slovenskega dne 5000 oseb.

Na proslavi so delali kot mravlje mnogi narodni delavci. Možje in ženske so tekmovali med seboj, kdo bo več doprinesel k finančnemu uspehu, kateri bo zelo lep. Saj so nabrali samo prostovoljnih prispevkov nad tisoč dolarjev. Stari gazda Ludvik Medvedšek, ki vedno rad stori svojo dolžnost, je bil ob zaključku že precej utrujen, vzle temu pa se je dobrovoljno smehljaj nad velikim uspehom. On je imel v področju trošne listke. Dejal je, da bo nekako tri tisočake.

Suha roba, katero sta spravljala v promet Louis Kaferler in Frank Cesen, bo tudi prinesla lepe stotake. Listki, ki so bili izdani za električno peč pa so prinesli preko \$1700.

Vse kaže, da bo finančni uspeh zelo velik. Ko bodo računali zaključni, bo o preostanku poročal odbor. Razumljivo, ves denar je namenjen v pomoč našim trpečim bratom in sestram v stari domovini.

Vsi delavci so bili na svojem mestu in mnogi so vztrajali do konca in tako smo se vračali domov po polnoči utrujeni in izbiti, vendar pa s prijetno zavestjo, da je naše delo rodilo velik uspeh, da priprave niso bile zaman in da je narod storil svojo dolžnost in se udeležil v velikem številu. Prireditve je dala res veliko dela, skrbi in potov, vendar pa se je vse lepo završilo.

Dan pred priredbo, v soboto, 7. julija, je zborovala v Clevelandu eksekutiva SANSa. Večina eksekutivnih odbornikov se je drugi dan udeležila proslave. Odbor podružnic SANSa je odbornikom SANSa napravil kosilo, klub Svobodna Slovenija pa večerjo. Častna gosta sta bila dr. Zore, Stane Krašovec in Adamič. Navzočih je bilo tudi lepo število narodnih delavcev. Zore in Krašovec sta imela povedati veliko zanimivosti o grozotah in trpljenju slovenskih borcev v stari domovini.

Povedala sta tudi o izdajalskem delu, ki so ga vršili belogardiisti in plavogardiisti ter tako povzročili nepotrebne žrtve med slovenskim narodom. Takih izvržencev imamo nekaj tudi v Clevelandu. Človeka oblije rdečica sramu, kadar sliši, da se dobe med našim narodom take prodane duše. Upajmo, da bodo morali dajati odgovor pred narodom za svoja izdajalska dejanja.

S tega zborovanja so bili poslani pozdravi predsedniku Trumanu, maršalu Titu, prvemu podpredsedniku jugoslovanske vlade Edvardu Kardelu in predsedniku slovenske vlade Borisu Kidriču.

Občinstvo je bilo veselo in uživalo lep program. Ta imponantna proslava je dokazala, da naš narod ne verjame v take blufanje kot so Gabrovšek, Oman in Jaka Debevec.

Sedaj pa na delo za našo drugo prireditev, katero bo priredila naša podružnica št. 48 SANSa, in sicer 8. oktobra v Slovenskem delavskem domu na Waterloo rd. J. F. Durn, tajnik št. 48 SANSa.

POROČILO ZASTOPNIKA

(Dalje in konec)

Hermine, Pa.—Dne 4. julija sem se udeležil 35-letnice društva 138 SNPJ v Strabanu, kjer sem bil zelo zaposlen. Moj stari prijatelj Chesnik je ponovil Proletarca, Prosveto pa Viktor Vođšek. Prav tako je ponovila Prosveto Frances Drenik, ki je lastnica Drenikovega parka, v sredi mesta Canonsburga pa ima restavracijo. Ona je izgubila v vojni sina, ki je bil poročnik, malo poprej pa ji je umrl mož, vzle temu se zelo hlabro zdržuje.

Tudi rojakinja Sterle se vedno žaluje za svojim ljubečim sinom, dočim se njen drugi sin sedaj zdravi. Srečal sem jo na prireditvi in ponovila je Prosveto.

Igra, ki so jo vzporedili otroci krožka SNPJ, je bila zelo zanimiva. Na prireditvi sem videl tudi Fr. Zaitza, ki je pozneje nastopil kot govornik, ter Mika Kumerja.

Nadalje so ponovili Prosveto rojakinja Kolvec (?), Zupančič, Barbiš in naš prijatelj Osvobodilne fronte Vinc Palčić iz Copagopolisa, zvečer, v parku, pa naš stari prijatelj Jaka Boloh iz Vestaburga.

Udeležba na prireditvi Postojnske jame je bila vsekakor lepa, toda radi vročine so se moški bolj držali v spodnjem prostoru, kjer so si lahko gasili žejo. Dobro, da so se pričele zanimati naše ženske za politiko. Pred več leti je zapisal Fr. Kerže v nekem članku, da bo prišel čas, ko bodo ženske nosile enako obleko kot moški ter zaeno posegle v politiko in jo vodile bolj pametno kot moški. One se ne bodo dale podkupiti.

No, kar se tiče hlač, se je že uresničilo, na druge stvari pa moramo še malo počakati.

Na prireditvi sem srečal tudi nekaj družin iz Midwayja. Ker je moja pot vodila v to nasebino in Burgettstown, sem jih prosil za sedež v avtomobilu. John Zust, lastnik avtomobila, mi je dejal, da ima poleg svoje družine še Urbančičevo, vendar pa upa, da bo vozilo vseeno zmoglo, če se mene naloži na avto, ki nisem težak. Tako se je zgodilo in ob enajstih zvečer smo dospeli v Midway. Prenočil sem pri Zustovih, drugi dan pa sem šel obiskat naročnike. Majski glas sem prodal vsem, Prosveto pa so naročili: rojakinja Bartolich, Osterman in Petach. Rojak Petach in L. Capuder sta najela nov rov, v katerem bo dela za 20 ali 30 rudarjev, kar bo dovolj za Slovence v Midwayju, ker ni v bližini drugega rova, bodo imeli od tega koristi vsi.

Obiskal sem tudi Nagelove na hribu. Oni pričakujejo sina od vojakov. V Burgettstownu je ponovila Prosveto rojakinja Sajc in Louis Trusnovice, dasiravno njegova naročnina še ni potekla. Prenočil sem pri Jeramovih. Kdaj se povrne njih sin, še ne vedo. Eden sinov pa je uposlen pri transportaciji v Pittsburghu; dal mi je zastoj vožnjo do Oakdala. Je razumen fant in stopa po stopinjah pokojnega očeta, samo malo bolj previdno.

Ustavil sem se tudi v Slovnanu in obiskal med drugimi tudi Franka Anžlovarja, kateri ima umetno roko, ki je stala \$250. Roka je vredna cene. Dandanes je človek res iznajdljiv. V Rusiji celo pišejo, da bo prišel čas, ko se bo lahko nadomestilo oči. Anžlovarjevi sinovi so še vedno

Ko je S/Sgt. Paul J. Wiedorf, prejemnik kongresne častne medalje prišel v svoje rojstno mesto Baltimore, ga je na postaji pozdravilo 35.000 Baltimorečanov kot velikega junaka. Ampak najbolj je bil vesel v krogu svoje žene in staršev.

zdravi in se nahajajo preko morja. France je ponovil Proletarca. V Oakdalu sta ponovila Proletarca rojakinja Opeka in John Čuk. Slednji je ponovil tudi Prosveto, dočim si je Proletarca naročil na novo. Škoda, da je John bolan na pljučih in ne more več delati.

Mrtvoud je zadel mrs. Meitz, ki je sestra J. Opeke. Nahaja se v postelji, kajti leve noge in roke ne more premakniti. Dobro, da so sedaj šolske počitnice in ji lahko doma streže hčerka, ki je učiteljica. Rojakinja Opeka je že več let vdova, stara 57 let. Zelo delavna žena, sedaj pa mora biti pripeta na posteljo. Upam, da se ji bo ljubo zdravje kmalu povrnilo.

Njena hčerka Frances mi je postregla z južno, potem pa z zapeljalo k farmarju Obrezi. Iskrena hvala! Mrs. Obreza je tudi ponovila Prosveto. Nato sem obiskal še farmarja Skrinarja in nekaj rojakov v Cuddyju, vključno s starega Guzla, ki je ponovil Proletarca. V tej okolici sem prodal tudi več Majskih glasov. Rojaka Pestotnika pa sem srečal v Slovenskem domu in prav tako rojaka Kosa. Pestotnik me je zopet oštel, ker sem nekoč rekel, da sem ga srečal pred gostilno, češ, da bi moral reči, "domov grede z dela." Pestotnik se ne zanima samo za salune, temveč tudi za "produkcijo" premoženja.

Iz Cuddyja sem odpotoval naravnost domov, ker sem želel posloviti se s sinom, ki se je imel vrniti k vojakom zadnjo soboto. Pozdravljeni do prihodnjic.

Anton Zornik.

GLAS IZ STARE DOMOVINE

Lincoln, Ill.—Prejel sem pismo od mojega brata iz Jugoslavije. Pismo je poslal neki vojak iz Texasa, ki je bil prisiljen skočiti iz aeroplana v Poljančah, blizu doma mojega brata Antona Debelaka. Kakor piše brat, je imel tega ameriškega vojaka skritega pred Nemci 40 dni.

Ker imam mnogo sorodnikov po Ameriki, ki so člani SNPJ, želim priobčiti pismo v Prosveti. Prepričan sem, da ga bodo čitali z zanimanjem.

Pismo se glasi:

"Dragi brat in ostali! Po dolgih, mučnih štirih letih se zopet oglašam in Ti sporočam, da smo še vsi živi—vsa moja družina, ki šteje pet otrok. Oče pa je umrl 19. julija 1943. Mati še živi in je pri meni. Je še precej korajžna. Oče je naglo umrl. Po malem je bolehal tri mesece, potem pa ga je preiskal zdravnik in ugotovil, da ima vodo pri srcu; zdravnik mu je nato odvzel vodo, naka je kmalu umrl.

Brat Šima in njegova družina je tudi živa. Tudi on se je boril za svoje življenje z Nemci. Mož sestre France je umrl; dva sina sta doma, za enega pa ne vemo, najbrže je ujet.

V teh krajih so Nemci vršili grozna grozodejstva. Veliko ljudi so postrelili in mnoge mučili na vse načine. Že tretji dan po prihodu Nemcev so zaprli očeta. V zaporu so ga držali osem tednov. Čez tri tedne pa je prišel gestapo po ostalo družino, po mene, ženo, mamo in otroke. Ker pa so bili otroci zelo bolni, je bil gestapo tako "dober", da je ženo in otroke pustil doma, vzeli pa so mene, očeta in mamo. Bili smo pripravljeni, da nas preselijo v Srbijo, vsaj jih je bilo preseljenih pred nami na tisoče, toda imeli smo srečo in smo se po nekaj tednih zopet povrnilo domov. Pozneje so me zopet zaprli za nekaj časa.

Preživeli smo grozne čase. Moje sosede so vse postrelili, ker so bili premalo previdni. Sedaj smo končno rešeni tega pekla.

Sporočam Ti, da sem prejel Tvoje pismo, ki si ga poslal skozi Rdeči križ, in na katerega se Ti odgovoril. Sporočam Ti to pot bolj obširno, da je neki ameriški letalec skočil iz aeroplana v bližini mojega doma, naka sem ga skril, da ga ne bi ujeli Nemci. Danes je odšel v Ameriko in izročil sem mu pismo zate. Njegov naslov je: William T. Franklin, 38441877, Fort Hancock, Tex., USA. Pri meni je bil od velike noči ter dejal, da bom dobil nagrado od ameriških oblasti, ker sem ga rešil nemškega ujetništva in ga hranil šest tednov. Od njega ne bi zahteval ničesar, kajti vsi smo ga imeli zelo radi, če pa bi mi oblast kaj dala, pa se ne bi branil. Prosim Te, da posreduješ v tej zadevi, kajti jaz ne znam angleško. Jaz bom pisal Tebi, Ti pa njemu.

Pozabil sem Ti povedati, da so me Nemci oropali vsega premoženja; ter postavili na posestvo svojega gospodarja, jaz pa sem bil za hlapca.

Zaključujem te vrstice in Te srčno pozdravljam vsi skupaj po tem dolgem in strašnem času. Prosim Te, da mi odpíšeš kakor hitro bo vzpostavljena pošta, in sporoči, če so Tvoji sinovi še živi. Anton Debelak, pošta Poljanče, Jugoslavija.

Sledeče pismo pa mi je pisal ameriški vojak William T. Franklin:

"Cenjeni:

Posiljam Vam pismo Vašega brata Antona. Jaz sem bil namreč izstreljen iz aeroplana v bližini Maribora, in sicer dne 1. aprila tega leta. Vaš brat Anton me je skril pred Nemci. Pri njemu sem bival 40 dni v času, ko so bili še Nemci v Jugoslaviji.

Zelo mi je ugajalo pri Vašem bratu. Vsa družina je zelo lepo ravnala z menoj. Vi imate dobrega brata. Tudi njegova družina je zelo prijazna.

To pismo Vam bi poslal že pred časom, ker sem mislil, da bom prej prišel v Združene države, a moral sem čakati 21 dni na prevoz. Domnevam, da Vam je brat bolj natančno opisal, kaj vse se je dogodilo zadnja leta v Jugoslaviji. Slovenščine ne znam; ampak Anton mi je povedal, da Vam bo vse opisal. V času, ko sem se nahajal v Jugoslaviji, sem bil nevarno v nevarnosti, da me bodo dobili v roke Nemci, toda situacija je vedno rešil Anton.

Ko boste pisali Antonu, vprašajte ga, ali je že dobil od ameriških oblasti plačano za moje bivanje pri njemu. Poskrbel bom, da gotovo dobi plačano za stroške, ki jih je imel z menoj. Pozdravlja Vas William T. Franklin.

Svet je res postal majhen. Nekateri Američani pred to vojno niso niti vedeli, da je na svetu dežela, ki se imenuje Slovenija, danes pa nam sporočajo, kako so se spoznali z našimi sorodniki.

Vsa pisma, ki prihajajo iz stare domovine, pričajo, kako grozno so Nemci postopali s slovenskim narodom. Dolžnost naš vseh je, da pomagamo temu ubogemu, izbičanemu narodu!

John Debelak, blagajnik št. 116 SNPJ.

Fašistični domobranski teror nad Slovenci

Nasilja naraščajo

V začetku aprila 1944 so domobranci v Logatcu aretirali sicer znana jim nasprotnika, a drugače miroljubna prebivalca Pina Antona in Trčka Jakoba. Odpeljali so ju neznano kam, čez dva dni pa so potegnili njuni trpi v bližini Logatca iz vode. Ubila sta bila s topim predmetom in ustreljena v tilnik. Med morilci sta bila tudi Franc Arhar in Jože Jernejčič.

1. IV. 1944 so člani "Črne roke" po izdajstvu obkolili hišo Ignaca Borštnerja v Metnaju nad Stično in zajeli patrolo 3 vojakov. Naš bataljon VDV, obveščen o dogodku je vas v naskoku zavzel. Med kratko borbo, v kateri so "črtomirovi" izgubili enega mrtvega in več ranjenih (baje je bil ranjen tudi vodja te morilske tolpe Janez Marčič), so pa jetnike naglo postrelili in zbežali. Ljudje so pripovedovali, da se duhovnik, ki je bil v tej tolpi, ni niti ozrl na umirajoče žrtve. Po bitki so svoje ranjence spravili k nekemu kmetu v Pristavi. Tam je ta nevredni služabnik božji dejal, da ni verjel, da so partizani taki junaki. Da pa so domobranci taki morilci, to se mu je očitno zdelo naravno.

Iz Karteljevega so domobranci odpeljali Alojzija Lokarja iz Zgornjega Kamenja v Novomeškem zapore. Iz okraja Smarjete so odgnali Janeza Pelketa, ga odvedli v Belo cerkev, ga tam prepleli in mu razbili vse obraz. Z njim so odvedli še 6 mož, ki niso hoteli stopiti v domobranstvo.

Iz Pijave Gorice so odpeljali Franca Struklja in 70-letnega Janeza Mehleta ter ju zaprli v Grosuplju. Iz vasi Hrastje so odpeljali vse moške od 17 do 45 let, ki se niso odzvali njihovem mobilizacijskemu pozivu, jih v Grosuplju zaprli, mučili in prepleli.

V Dobrniškem okraju so kar na cesti napadali in prepleli ljudi. V šentjurskem okraju so na vse načine strahovali rodbine partizanov. V Dobrniškem okraju pri Novem mestu so razpesarili in pobili tri prebivalce, med njimi Ano Slakovo z Rdečega Kala.

Aprila so domobranci iz Logatca ponoči ubili v sobi doma Ana Rekarjevo, ker se je branila iti z njimi.

3. IV. so domobranci iz Grosuplja zaprli Janeza Glinška s Sapa pod pretezo, da izdaja partizanom njihove bunkerje.

5. IV. so izvršili domobranci pohod nad Mirno peč. Med potjo so ubili 2 neznanca in trupla pustili v gozdu. Ob tej priložnosti so spet razsajali nad mirnim prebivalstvom, streljali in morili, kakor pobesneli. Umrli so Franca Somraka iz Vel. Kala, Franca Cesarja iz Okrjeveca, Jožeta Lenarčiča, Antona Žužka in njegovo ženo Francisko, vse iz Dolenje vasi. Janeza Progarja in njegovo hčer Jožico iz Hmeljčiča in Avgusta Gričarja iz Velikega Kala.

Jožeta Lenarčiča so najprej zveržili v vodo in ga nato napolnili s kroglicami. Franciškovo so prebadali z bajoneti v spolovila, ji izkopali oči in pustili truplo ob cesti. Antonu Žužku so lomili ude in ga prepleli z bodalom.

Med morilci so ljudje spoznali Mavca iz Čemž, Matijeveca iz Malega vrha, Alojza Kajzerja iz Biške vasi in druge. Mnogo ljudi so odgnali v Novo mesto, koder so jih istega dne odpeljali s kolono 50-80 ljudi v neznano smer.

V noči od 6. in 7. IV. je ta kolona "likvidatorska patrola"

Pobratimija v siromaštvu

Leta 1917 je bila disciplina že močno razrahljana. Ujeti Rusi so se nekako privadili avstrijskih prilik, njih stražniki so se privadili svojih varovancev; raven splošne siromaščine je skoraj izbrisala razliko med vojaki in ujetniki. Vseobča lakota v zadledju je bila zadelala tisti prepad, ki je še prejšnja leta zijal med ujetniki in zmagovalci.

V naši pisarni so bili zaposleni trije Rusi intelektualnega staleža: učitelj Arkadij Ivanovič, železničar Ivan Andrejič in mili naš Petruha, ki mu nihče ni vedel očetovnega imena in ga nihče nikoli ni počastil z njim. Iz kate terega družabnega sloja je bil Petruha, nistem mogel nikoli ugotoviti. Bil je odlično pismen, znal je na pamet vse basni Krilova, rad sem ga poslušal, ko mi je vedno v novih in različnih razlagah moral predvajati basni. Delal sem se trdega in vedno znova zahteval pojasnil.

Še danes ne vem, kdo je koga vodil za nos: jaz Petruha, ali Petruha mene. Oba pa sva pokazala neskončno potrpežljivost v razglabljanju poučnih verzov Krilova. Arkadij Ivanovič, učitelj, je bil mož čisto drugačnega kova; dovopen, šegav in oster. Dovtipe je pravil vedno na ta način, da je svoj kozavi, toda zelo moško rezani obraz nabral v resne gube in se je delal začudenega, kadar smo planili v smeh.

Arkadij Ivanovič je bil kacap, t. j. Velikorus, zato je njegov humor imel najčistejši pikar priokus satire. Seznanja sva se na zelo izviren način. Nekoč sem pripeljal v njihovo četo mladega Ruska, ki je bil odpuščen iz bolnice. Ko sva prišla v skedenj, kjer so bivali tovariši, mi je stopil nasproti ravno Arkadij Ivanovič in me začel s svečanim obrazom zasmehovati, češ, da bo Avstrije kmalu konec, ako ima nje kar že take šleve za oprčnike. Čestital mi je k moji visoki vojaški stopnji—bil sem namreč frajtraj—in me z maziljenimi besedami zagotavljal, da bom na vsak način še dosegel marsikako čast, če le ne izgubim iz nahrbtnika one palčice, o kateri je dejal sam cesar Napoleon, da jo mora vsak pošten vojak nositi v svojem torbistu. Na koncu nagovora je njegov glas postal naravnost mil, besede pa so bile s tonom v strahotnem nasprotju. Bile so namreč psovke na Avstrijo, psovke tri nadstropja, kakor pravijo Rusi krepkemu zmerjanju.

Sergej Kluzkin, mož, ki sem ga pripeljal, je med ljubkim nagovorom Arkadija Ivanoviča delal le-temu vsakovrstna znamenja, ki pa jih je govornik v svojem ognju prezrl. Sergej je dobro vedel, da jaz razumem vsako besedo in da mi ni ušel niti najmanjši odtенок porogljivosti, v kateri je bil Arkadij Ivanovič mojest nad mojstri, ki je prekrasno igral na tem veličastnem instrumentu, kakršni je ruščina, najlepši, najkrepkejši, najnežnejši in najizrazitejši med vsemi jeziki sveta. Nu, da po pravici povem, meni ni težko napraviti neduhovit obraz in to je zapeljalo Arkadija Ivanoviča, da je nadme iztresel vse svoj nakopičeni žolč proti Avstriji.

Ko je končal, sem se mu v njegovi materinski zelo vpljudno in prijazno zahvalil za iskren pogovor, rekoč, da se v svoji skromnosti ne smatram vrednega tega ljubeznosti, marveč da gredo slednje gotovo na račun visoke osebe, ki jo predstavljam v tem prijateljskem krogu. Pokazal sem pri tem na kapo in znak KI. Arkadij Ivanovič je kleknil že pri prvih besedah, nato je poblede in iz ust se mu je izvil glas, ki ni bil ne prav e, ne tudi ne i. Natanko tako, kakor govori v Gogoljevem "Revizorju" zdravnik, Nemec Kristjan Ivanovič, ki ne zna niti besedice po rusko. Kaj bi še dalje pripovedoval, kakšna strahovita tišina je nastala v skedenju pri izmenjavi verbalnih not! Ljudje so bili tako v skrbeh za Arkadija Ivanoviča, njegov obraz je imel znake take skrušenosti, da jih ta dan nisem mogel potolažiti. Šele kasneje, ko so videli, da ni bilo posledice, so se pomirili—jaz pa sem v njih očeh postal zlat človek. Tako je bilo moje prvo srečanje z Arkadijem Ivanovičem.

Železničar Ivan Andrejič je bil tat. Če je bilo treba kje kaj ukrasti, so njega poverili in v najkrajšem času je prinesel zaželjeno stvar. Pravilo so mi, da so na prejšnjem mestu imeli za nikrno barako, ki pa jo je Ivan Andrejič s svojo sposobnostjo obdal z vsem komfortom. Celo dve okni in peč je neke ukradel; pač kot moder in dalekovidni mož že poleti, ko je nihče ne pogreši. Mene je rotal, naj za božjo voljo ne mislim, da je bil doma tudi tat: "Ampak tu so take razmere, da moraš kraditi, sicer propadajo kak sobaka." In to je bilo res. Nemščine se je bil dobro naučil, seveda tako, da je govoril "klejn, aber mein". Njegovo znanje je bilo med tovariši izvor vedno novega veselja. Vsak dan je moral slišati vprašanje: "Spiechen zij deij, Ivan Andrej?" Delal je v tovarni za likerje Moser & Co., postavili so pač kozla za vrtnarja.

Mi štirje smo sklenili, da bomo božični meni na čast praznovali skupaj. Jaz si praznovanja v tej bedi nisem mogel predstavljati in skrbelo me je, da se ne bi osramotil. Zadnji teden sem skušal nakupiti, kar se je le dalo. Uspeh mojega prizadevanja pa je bil naravnost porazen. V lekarni sem zaradi svojih dobrih zvez z magistrom kupil dve steklenici njegovega zdravilnega likerja, tudi se mi je posrečilo, da sem v štacuni kupil četr kilograma neke črne in trde češpljeve meze. Ko sem šel od tovariša dobil nekoliko zrnc saharina in si od ust pritrgal pol štruce komisa, so bile vse možnosti izčrpane. Potožil sem Petruha svojo zadevo, on pa me je miril: "Ne boj se, prijatelj! Vsega bo. Ivan Andrejič že preskrbi, da bo res praznik in pirovanje."

Naneslo je tako, da sem imel tisto popoldne službo. Zvečer sem bil prost, po polnoči pa bi moral zopet nastopiti. Dežurni korporal mi je naložil vsa najneprijetnejša opravila. Arestant sem moral preskrbeti večerjo ter poslušati njihove ostudne kletvine. Stotniku sem moral nesti v podpis dnevno povelje in bilo je znano, da si gospod pri našalca dobro ogleda ter ne šteje z opazkami. V stotnikovo stanovanje sem pritrpal s svojimi podkovanimi čevlji ravno, ko je bilo božično drevesce končano. Otrkoč se niso poklicali, gospa pa je ravno prižigala svečice. Ozrla se je name in se nekoliko zamračila. Dočim je stotnik pazno čital dnevno povelje in sem stal jaz kot nem očetek, kačoz slavnostno razpoloženje, se je gospe prikrdala v dušo ljudomilost in milosrdenost. Videlo se je, da bi tudi meni rada naklonila kako božično darilce. Vzela je izpod drevesca zavojček in me ocnjujoče pogledala. Ocena najbrž ni izpadla v mojo korist, kajti zavojček je položila nazaj, nato pa se je po vrsti dotaknila še drugih zavojčkov, pa je ob ponovnem pogledu name zopet opustila misel, ki ji je vznemirjala ljudomilost srce.

V tem je gospod stotnik prečital in podpisal dnevno povelje. Podal mi je knjigo, udaril sem s petama skupaj in v tem trenutku je v gospejinem srcu ljudomilost premagala vse pomisleke. Na drugi mizi je uzrla žemljo in ta se ji je zdela še najbolj primeren božični dar za socialno tako nizko stoječega kranjskega Janeza. Dala mi jo je z gesto radodarnosti in kraljice. Vzel sem jo in dejal v predpisnem armadnem jeziku: "Dange gehor-zamst!" Nato sem odropotal. Žemlja je bila lep prispevek k našemu božičnemu pizu.

Odnesel sem dnevno povelje v pisarno, nato pa zbral svoje skromne zaklade in jo mahnil k Rusom. Komaj sem stopil v robo, sem obstal presenečen. Na mizi je stalo božično drevesce s tremi pravimi svečicami. "Smrečico sem odrezal jaz, svečice pa so sad ženskega znanstva Ivana Andrejiča," je pojasnil Petruha. Drugače je bila miza prazna in nekako v zadregi sem nanjo pokladal prineseni prispevek.

"Škoda, da si se trudil in zbiral, mi imamo vsega, kar si poželiš, prav z vsem smo založeni," me je zagotavljal Arkadij Ivanovič. "Ti morda še nisi opazil, da ravno najvažnejše panoge vojaškega gospodarstva upravljamo mi. Rusi so v pekarni, zato glej!" Odgnil je zamazano odejo in pod njo je bilo pet štruc kruha. "Rusi so v klavnici, zato glej!" Odprl je polomljen zaboj, odstranil neke cunjine in na dan je

Pot navzgor je težka

E. K.

Naša velika ameriška pušava in Sahara in Gobi, vse sedaj vzdihujoče v neusmiljeno žgočem sončnem žaru, so bile zelene in rodovitne; Alpe so dvigale svoje vrhunce mnogo višje v zrak; morje je segalo preko sedaj suhih krajev in naravni mostovi so spajali kopnine, danes ločene, ljubljansko barje je bilo jezero in Grand Canyon ni bil tako globok. Mnoge živali, doma na tej zemlji, bojujoče se za svoje življenje in za potomstvo kakor vse, kar diha in se giblje, bi nam v teh dneh bile tuje. Pa je bila vendar ista zemlja in poglavje istega življenja in isti neizmeri ni skrivnostni svet.

Na široki planjavi je stal mož, davni naš prednik, mlad še na tem planetu, utirajoč prve staze dogodkom, ki bodo nekoč imenovani zgodovina človeštva. Glejal je na vse strani in se šušil. Ni bilo še dolgo, odkar so žene, opazujoče rast vsakovrstnih trav in ugibajoče začele rahljati zemljo in ji izročati semena, da bi jim vdihnili kal kakor svojim in blago sonce jih privedlo do zorenja. Setev, rast, plodovi, vse mu je bilo še novo.

Pred časom, ko se je sonce bolj in bolj odmakalo—kdo ve kam?—je polagoma umiralo vse, posipavalo zemljo s suhim listjem, sušilo drevje in grmове, zledenelo potoke in jezera in strdilo nekdaš rahlo zemljo, da ni rodila več. Nevidna smrt je bila zavlada vsepovsod; čutil si jo v zraku, dihal si njen mraz in njene roke so ti grabile telo, da si drgetal in se bal. Luna je prihajala in odhajala, se menjavala in zopet odhajala—mnogokrat, a smrt je držala zemljo s svojimi koščenimi rokami in ni izpustila ne hriba ne doline in z debelim belim plaščem pokrila vse želje in upe...

A sedaj je mož stal na planjavi, gledal in se šušil. Mlade trave zelene in pokrivajo otajeno zemljo, drevje poganja, popki se odpirajo po grmovju, potok teče, slišijo se glasovi, nežni, močni—življenje vse okrog. Sveto sonce se je vrnilo iz temne dežele, sveta zemlja se je zbudila iz mrtvila, veliki duh je premagal smrt. Največji čudež, ki se je kdaj zgodil, se je uresničil pred njegovimi očmi.

Drugo leto je neznan oče sveta triumfal nad sovražno smrtjo—in tretje—in vsako leto zanaprej... Darujmo mu od svojih pridevkov, ki jih ne bi imeli brez njegove dobrote, da bo močan in krepak, ker smrt preži vedno na rastline in živali, na ljudi in bogove. Silen mora biti

prišla debela klobasa. "Tudi vse krave pomožajo, preden jih pobijejo, od njih imamo mleko. Kangla je seveda ukradena, rabimo jo tudi za čajnik. Rusi delajo v tovarni za likerje." Sklonil se je in mi globoko pod pogradom pokazal baterijo štirih steklenic, vzdignil je blazino in videl sem skalo belega sladkorja. "Liker in sladkor je pripravljen Ivan Andrejič, on zna 'dej', zato ima v tovarni važno funkcijo, da pazi, da kdo česa ne ukrade."

Ozrl se je po mojih prispevkih in dejal: Da, da, kar si ti prinesel, je vse pošteno pridobljeno, naša pa je vse ukradena. Vidite, bratec, koliko danes premore potištenost. Bog oče pa, ki sliši naše do nebes kričeče siromaštvo in vidi v naša čista srca, ima gotovo veselje nad nami. On sam je, ki daje našim barbarskim sarmatskim bučam dobre misli in ukane, da se branimo tukajšnje omike. Češeno in hvaležno bodi njegovo ime! S praznikom svetlega rojstva Hristova, dragi prijatelj! Pod tvojimi avstrijskimi gunjam bide dobro slovanško, skoro rusko srce," je končal govor s čestitko, ki sta se ji pridružila tovariša. "S prazničkom," je ponavljal mili Petruha in me objemal.

Nato smo se lotili jedade in pi-jace. Dobrote nam je solil Arkadij Ivanovič s svojimi domisljicami in za zaključek sem ga preprosil, da je ponovil oni govor ob najinem prvem srečanju. Posrečil se mu je imenitno, kar valjajmo se od smeha, kajti raztegnil ga je z dodatki in zabeleži s krepkimi izrazi besednega zaklada volških burlikov.

Bil je eden najlepših božičnih večerov, kar sem jih doživel. Samo tega se več ne spominjam, kaj se je zgodilo z zemljo, ki mi jo je dala izpod drevesca ljudomila gospa stotnikova.

Elizij Kocutar.

vi zmago življenja. Praproci in monštranci, orgle in zvonomi so katoliški; pesmi v luteranski cerkvi so protestantske; druge vere imajo druge obrede—ampak vera, da se mora življenje bojevati s smrtjo in da mora življenje triumfirati kljub grobu in trobnoli, kljub križevim potom in Kalvarijam, je splošno in neumrjoča.

Zima je minila in pomlad je prišla; za cvetno nedeljo je dala vrhove in palmove veje, za Veliko noč ima podleske in zvončke, trobentice in tulpe in pirahe, pisane in rdeče. Zmaga življenja je vredna slave...

S cerkveno vero naj vsak opravi po svoje, nebesa naj vsakdo išče, kjer misli, da jih najde. Ampak tista sila, ki ustvarja in izpreminja in poraja na novo, o kateri mi skromno in pohlevno priznamo, da je ne poznamo, ni mogla hoteti, da bi na tem svetu, ki nam je deloma znan, v tem življenju, ki ga kolikor toliko moremo razumeti, bila majhna nebesa za peščico služabnikov zlatega teleta in ogromen pekel za neštete milijone ljudstev, prekrasen vrt z vsemi lepotami, ki jih poželita telo in duh, ograjen z visokim plotom in prepovedan množicam, a širna gmotna in duševna pušava za neprešeto tlačanstvo. Iz globokih nižin nas je dvignila nevidna roka zakona in njegov smisel more biti le ta, da se dvigamo višje in višje in postavljamo lestve potomcem, da se po njih povzpenejo višje.

Ni je višave, ki bi morala ostati vekomaj nepristopna in če je človeštvu dana moč, da gre navkreber, ne more biti stremilju nikjer prepovedan prelaz. Življenje ni le hoja in plavanje in letanje; ni le vsakdanji kruh in streha nad glavom, podnevi stroj in lopata, a ponoči postelja ali kup sena. Življenje raste in se razvija; nove dežele odpira in nove cilje postavlja in kliče svoj, da gre za njimi in postavi svoj prapor na njihovih vrhuncih. Ne večje suženstvo legial-garavev in višja oblast peščice tiranov, ampak boljše in plemenitejše človeštvo je ukaz prirode, božanski ukaz.

Ampak od začetka je smrt grozila življenju in neprenehoma jo je moralo premagovati. Krav pot se je moral potiti in kričeva pota prehoditi, Oljčna gora je morala biti in Golgota, grmade in kolesa in vislice, ne le za Jezusa iz Nazareta, ampak za nepregledno vrsto bojevnikov in mučnikov, znanih in še več nezanihih, da je človeštvo doseglo višavo, na kateri je sedaj.

Visoka je, če pogledamo v temne nizave, iz katerih smo prišli, skromna je, če upremo oči v bodočnost in pretehtamo speče sile, ki še niso bile porabljene, pa hočejo na dan, na delo. Prehojena pot in pridobljene zmage, nezadostne in ogrožene, vendar glasno pričajo, da ima človeštvo močna pljuča in zdrave mišice, v glavah dovolj prostora za velike misli in v sreih toploto, ki greje čustva, da nas gonijo naprej.

Dolga je bila zima—še je ni konec. Ze dolgo ni bila tako kruta kot sedaj. Mraz je padel na milijone arc, žetve širnih poljan so poteptane, tisti, ki nosijo smrt, so na vrhovih sredi bajonetnih gozdov in sikažo trup in porogljivih ust. Zima vlada ob svojem času in koledar je včasih neotočen. Ampak večna nikdar ni in pomlad prinese zelenilo in cvetje, požene v drevje sok in privabi ptice pevke iz daljav.

Zima bo premagana in smrt izgubi svoje želo. Moč, ki je premagala kačo in podzemlje, ki je naredila človeka iz divjaka, ki mu je dala meč in pero, mu napolnila knjižnice in galerije z bogastvom duha, ki premaguje kugo in kolero, predsode in neznanje, je neumrjoča in nekeje v globlinah človekovega bitja vedno tli. Zmagovala je v težkih bojih v preteklosti in zmagovala bo, dokler bo boja.

Vi trpiti, ki so vas ponižali in vam groze z živimi grobovi, ki vam dopovedujejo malodušnost in vas gonijo v obup, ne uklonite kolen. Ne obupajte. Moč je v vaših sreih, v vaših glavah, v vašem delu. Vi ne potrebujete despotov, oni ne morejo živeti brez vas. Enak križ vam postavljajo; enega grob vam pripravljajo; enega sovražnika imate in en cilj. Bodite eno in vaša bo moč. Vaša bo zmaga in vaše Vstajenje in smrtjo in vstajenje sla-

THE VILLAIN STILL PURSUED HER

Tekma med inflacijo in kontrolo cen. Faktično je v deželi inflacija zelo razširjena v obliki črnih tržišč.

IZ MODERNEGA SVETA

Spisal F. S. FINŽGAR

(Nadaljevanje)

Kontrolor pa je ugovarjal in ga prosil, da naj še dalje skrbi za Gerti in da poslednikogar drugega ne mara nego njega. Le strogi zahtevi se je šele udal.

Pri kontrolorjevih je zdravnikova ljubeznivost in skrb vplivala čudovito. On—prava furija, dobrega srca, pa za vsak vpliv tako dovzeten, da se je zaletaval iz ekstreme v ekstrem, on je poljuboval Luci od veselja, kakor bi poljubi veljali zdravniku.

"Izvrsten človek! Najboljša duša! Ljudje ga ne poznajo! Kak zdravnik! Prvi na svetu! Pa ga črni, nevoščljivci. Ha, ta Seme, on je smet, piškavega oreha ni vreden! Še enkrat naj pozabavljaj! Perbacco, Luci, ko ozdravi Gerti, mu kupim darilo, da bodo govorili o njem!"

Kontrolor se je razvnel in si poiskal konjaka za zajutrek; Luci mu je branila in mu ponujala kave. Toda on je hotel konjaka, ki se je najbolj prilagel razdraženim živcem. Luci sicer ni ugovarjala soprogu, dasi ni hvalila zdravnik. Sodila 'je mirno in trezno s tehtnostjo previdne ženske, ki svet pozna.

In ta njena sodba je bila trdna in jasna, da je razlika med Semenom in zdravnikom tako široka, da je ni mogoče premostiti. Njen ponos ni sicer dovolil, da bi kar naenkrat vneto govorila o tistem, katerega je pred kratkim čutila, za katerega je imela čisto zabavljice na jeziku. A vedela je, da je več vreden en moški poklon tega moža, kakor dolga deklamacija na tleh kleečnega Semen.

Ob osmih se je pripeljal družinski zdravnik, jako ugleden in visoko cenjen v celem mestu. Pogledal je k deklici, prebral recepte; tehtno je pogladil sivo brado in priklimal.

"Pravilna diagnoza! Dr. Sluga bo v kratkem najljubša naša moč!"

V tem je prišel Vinko v sobo. Zdravnika sta šla v posebno sobo in se kratko posvetovala. Vinko je nato napisal še nova zdravila in potem spremil starejšega kolega do voza.

Po tovarni se je hitro zvedelo o boleznih kontrolorjeve hčerke. Prvi je zvedel Seme, katerega je šel povedat Klešman in ga rotil, naj se zlaže, da sta urejevala mesečne zapiske. Kontrolor da je bil strašno jezen.

Ko je nadzornik zvedel o boleznih Gertini, se mu je zbudilo prvi trenutek resnično sožalje. Hitro se je oblačil, da gre čim prej do kontrolorjevih in izrazi iskreno sočutje. Toda ko se je domislil, da je bil dr. Sluga cele pol noči v bližini Luci, zbudila se je njegova strast in nebrzdana jeza. Vsa tragika nenadne bolezni je izginila pred njegovo zastrupljeno domišljijo.

Videl je zdravnika, kako sloni ob postelji in pomaga Luci, ki ogrinja hčerko. In med tem se dobrih doktorjevi prsti kontrolorkini roki. Oba hkrati se pripogneta k hčerki in razpušeni lasje Lucije se dotikajo senc zdravnik.

Obsedla ga je besna ljubeznivost. In naj se mu posreči, da Gerti hitro okreva, tedaj je on korak bliže sreči Lucijinemu, on je tekmeč, ki ga prekosil. Slep! Aqua destilata—to je bilo glavno zdravilo brčkone—pa njemu bo koristno, njemu, ne pa deklici! Ne, ne, proč moraš, če ne, pa pred cev moje pištole. Tako ne živim več, rajši... nadzornik je pogledal na revolver, ki je visel ob postelji.

Nato se je odpravil h kontrolorju. Izkušal je umetno nabrati obraz, ki bi kazal razburjenje, sočutje in globoko žalost. V predsobi ga je srečal.

"Ali je res? Ah, jokal sem, veruj mi, prijatelj, jokal sem, ko sem čul o bolezni tega zlatega otroka. Iskreno sočutje!"

"Hvala lepa, Egon," mu je segel kontrolor

precej mrzlo v roko. "Upamo, da ni več nevarnosti!"

"Kako mi je drago! Raje bi videl, da sam umrjem, kot to nebeško bitje!"

"Bilo je res nevarno, toda naš zdravnik, Egon, naš zdravnik ti je veleval, prvi večak v deželi. To je potrdil svetnik—kaj ne, Luci?"

Gospa je prišla iz sobe iskat sveže vode za obkladke.

Nadzornik je prijel za posodo, a tako, da se je dotaknil obeh rok kontrolorke.

"Prosim, milostna, pomagam!"

Tedaj ji je že poljubil roko.

"Saj ne znate. Dr. Sluga, da, ta razume. Vi ste prenerodni!"

"Kaj ne, Luci, kako ga je odlikoval svetnik!"

"Meni zadostuje to, kar sem videla. Taka požrtvovalnost in celo proti nam, ki smo mu bili krivični! Pri meni mu je zagotovljen spomin za vedno!"

Kontrolorka je ošinila Semen s pogledom, ki je rekel:

"Beži, beži, revček!"

Nadzornik je nekaj jecal in se prestopal z noge na nogo, potem je še enkrat ponovil par sočutnih fraz in odšel. Kontrolorka se je kljub resnemu dogodku v družini nasmehnila za odhajajočim Semenom. Ona je dobro vedela kot ženska, da jo Seme blazno ljubi. In sedaj je hotela priliti tej strasti še olja, da zažge v srcu ljubosumje. Dasi Semen ni ljubila, vendar ji je ugajala njegova ljubezen, kakor ugaja vsaki ženski, če vidi, da jo kdo ljubi, da ga boli vsak prijazen pogled, ki velja drugemu, naj je še tako navaden in brezpomemben.

Seme se je prišedel v sobo v resnici kar zgrudil na stol. Kakor kaotično valovje so bruhale misli po njegovi glavi in vmes je donel s tankim glasom, kakor bi bilo plat zvona njegovi ljubezni, izrek gospe: "Doktor Sluga, da, ta razume, vi ste prenerodni."

Nekaj časa je visel na stolu, brez moči, brez volje, kakor lupina na sredi veletoka, kakor bi mu kdo z enim udarcem presekao vse mislice in bi se sesedel živ mrlič na tla. Polagoma je ponehaval splošni pritisk na živce, plamen si je prebodel pot skozi sleme, strast je buknila in Seme je planil škrtaje z zobmi kvišku, zagrabil revolver in ga visoko držeč prisegel: "Pri vsem peklu prisegam, da moram odtod, če ne, je konec tvoje in mojega življenja!..."

XXVI.

Po dvorišču je leno in široko postopal Klešman. Obe roki je tiščal v žepu in večkrat jih je pritisnil k sebi, kakor bi zadovoljno objemal pezo svojega života. Njegove oči so tičale sedaj v levem sedaj v desnem kotu pod trepalnicami. Glave ni obrnil, kakor bi se ne brigal za nobene človeka. Toda zelena zenica je sršela proti paviljonu, kjer je bival zdravnik in kontrolorjevi. Hodil je že precej dolgo, čezdalje bolj je bil nemiren in nejevoljen. Večkrat je potegnil uro iz žepa, pogledal nanjo, poigral se nekoliko z njo in jo zopet spravil ter vtaknil roko v žep. Tam so tolsti prsti stiskali listek, da so se na njem poznali odtiski mastnega palca in kazalca.

Iz pisarne pride žvižgaje nadzornik. Privzdiguje se z eno nogo se obrne naravnost proti vratu.

"Kaj postopate?"

"Pokorno javljam, gospod nadzornik, da sem v službi!"

Z očmi je pomežiknil in ošinil okna kontrolorjevega in zdravnikovega stanovanja.

Seme je razumel.

(Dalje prihodnjič.)

TRI NOVELE

Miguel Cervantes

Prevedel dr. Ivo Šorli

Rinconete in Cortadillo

(Nadaljevanje)

Ko sta opravila to, sta si šla ogledat mesto. Občudovala sta velikost in sijajnost njegove stolne cerkve ter se čudila silni množici ljudi na obrežju. Krkali so namreč ravno brodogej, sestoječe iz šestih galej; in pri tem pogledu sta vzdihnili, misleč na tisti strašni dan, ko bo polna mera njunih pregreh in se bosta morala vse življenje pokoriti na njih klopeh.

Opazila sta tudi mnogo mladih fantov, ki so s košaricami v rokah hiteli tam gor in dol. Enega sta ustavila in ga prašala, kak posel je to, težak ali lahak in koliko se da zaslužiti. Mlad Asturec, ki sta ga prašala, je odgovoril, da je služba lahka, da ni treba plačati nobene davka ter da kak dan za služi tudi po pet do šest realov, s katerimi potem je, pije in se zabava kakor kak kralj; saj si lahko izbere gospodarja, ki se mu najbolj prilaga in ve, da si lahko privoščijo svoj obed, kadar se mu ravno poljubi, ko ga dobi

ob vsaki uri tudi v najmanjši gostilni, ki jih je po vsem mestu toliko in tako dobrih.

Prijateljema se Asturcevo poročilo ni videlo napačno, niti služba neprijetna. Zlasti ker se jima je zdelo, da bi pod njeno zaščito še posebno lahko in varno opravljala svojo pravo obit; namreč radi udobnosti, da bi jima bile tako vse hiše odprte. In takoj sta sklenila, da kupita potrebno orodje, ko sprejemnega izpita itak ni bilo treba.

Vprašala sta torej Asturca, kaj naj si kupita, in on jima je odgovoril, da morata imeti vsak po en majhen žakelj, ki pa naj bo vsaj čist, če že ne nov, ter po tri pletene košarice, dve večji in eno manjšo; te so za meso, ribe in sadje, dočim je žakelj za kruh. In kar sam ju je peljal tja, kjer so te reči prodajali, onadva pa sta jih kupila za Francozov denar. In v dveh urah sta bila že zrela za svoje novo dostojanstvo ter natančno poučena, kako je držati žaklje in nositi koške. Njun učitelj

jima je samo še razložil, kam naj se postavljata: zjutraj k mesnicam in na trg San Salvador, postne dni na ribji trg in na obrežje, vsak popoldne k reki, ob četrtkih na semenj.

(Dalje prihodnjič.)

MOŠKI - MOŠKI - MOŠKI!

Mi vas potrebujemo za

NUJNO ŽELEZNIŠKO OPRAVNO DELO

"HOOKERS—MACHINE and PRESS HELPERS in PRESS OPERATORS"

NAJVIŠJA PLAČA

Izvrstno delovno stanje

STANDARD RAILWAY EQUIPMENT MFG. CO.

4527 COLUMBIA—HAMMOND, IND.

Phone SAGINAW 8672

"South Shore Train stop at the Gate"

Razni mali oglasi

POWER MACHINE OPERATORS
Single Needle—Military Shirts
Unusually good earnings to exper.
operators—5 day week
Saturday Work, if you want it
SPECTATOR SPORTSWEAR
1725 West North Ave.

MEN

FOR GENERAL FACTORY WORK
Must have honorable discharge
from Army Forces since Pearl
Harbor.—Start 75c per hour.
Raise in 45 days.—Time and
1/2 over 40 hours—48 hour
week.—Uniforms furnished.—
Paid vacation.—Cafeteria in
building.

Kraft Cheese Co.

450 E. ILLINOIS ST.,
Chicago, Illinois

GIRLS

FOR GENERAL FACTORY WORK
Start 55c per hour
RAISE IN 45 DAYS
TIME AND 1/2 OVER 40 HOURS
48 HOUR WEEK
UNIFORMS FURNISHED
PAID VACATION
CAFETERIA BUILDING

Kraft Cheese Co.

450 E. ILLINOIS ST.,
Chicago, Illinois

Potrebujemo

MOŠKE in ŽENSKE

"MACHINE DESIGNERS &
DETAILERS - TRACERS"
STALNO DELO—DOBRA PLAČA
DOBRA PREVOZNA ZVEZA
**SOUTH PARK ENGINEERING
COMPANY**

5948 W. Cermak Road
LAWDALE 3676

LIKARJI

"Pressers"

\$1.25 na uro

Čas in pol za nadurno delo
3 1/2 dni v tednu

MAJESTIC

DYE HOUSE, INC.

3820 W. ARMITAGE AVE.

DEKLETA IN ZENE

LAHKO DELO, ZAVIJANJE
Dobra plača - Stalno delo
STEWART & ASHBY COFFEE
845 W. Washington Blvd.

Metal Assemblers

SHEET METAL WORKERS
SPOT WELDERS

Stalno delo
Visoka plača

Oglasite se v 4. nadstropju

1319 W. Carroll Ave.
Phone Monroe 8663

Moški—Odsluženji vojak

TOOL MAKERS

DOBRO PLAČANO DELO

Priglasite se še danes

E. Toman Company

2621 West 21st Place
Rockwell 1515

Razni mali oglasi

MEHANIKI

Mehaniški pomočniki
Umivalci in čistilci

DOBRA PLAČA

POVOJNA PRILIKA
DNEVNO IN NOČNO DELO

ODPRTO SEDAJ
OGLASITE SE TAKOJ PRI

SANTA FE TRAIL TRANS. CO.

441 East Ohio St.

CARPENTERS

MIZARJI

DOBE STALNO DELO
NAJVIŠJA PLAČA
(Priglasite se takoj)

RIES BUILDING CORP.

4132 North Hermitage

Nujna industrija
potrebujemo

MOŠKE -

'EXSERVICE MEN'

- Press hands
- Sprayers
- Assemblers

Izkušen ali pa vas naučimo.
52 ur na teden; čas in pol
za nadurno delo.

Prostovoljna skupna
zavarovalnica.

Izvrstno delovno stanje
Stalno povojno delo.

Vprašajte Mr. Bollmana

3108 W. 51st St.

Na pol izkušeni

DELAVCI

NAVADNI DELAVCI

Izkušenost ni potrebna
Stalno delo—Dobra plača
Priglasite se takoj pri

NORTHWESTERN

TERRA COTTA
CORP.

1750 Wrightwood Ave.

Vprašajte za
Mr. Purcell, superintendenta

DELO DOBE

HIŠNICE

"JANITRESSES"

ŽENSKE ZA ČIŠČENJE
V VSEH DELIH MESTA
Delovne ure od 8:30
popoldne do 12. ure svečer.
Vojno nujna industrija.
Rabimo tudi
pomočnice v jedilnici

VPRAŠAJTE pri:

ILLINOIS BELL TELEPHONE COMPANY

"EMPLOYMENT OFFICE"
ZA ŽENSKE

Street Floor
309 W. Washington
Street

Razni mali oglasi

MI KUPUJEMO HIŠE

Apartment poslojpa, prazna zemljišča
"Lots" itd. Tudi za črnožne ljudi.
KAJ IMATE NA PRODAJ!
S. BILUP, 3033 S. State Street
VIC 9489

Razni mali oglasi

DEKLETA IN ZENE

potrebujemo
Dobra plača—Stalno delo
DAVID BERG & CO.
449 W. 37th St.

"PUNCH PRESS OPERATORS"

DNEVNO ALI NOČNO DELO
Ni zadrževanja ne odlaganja
Prilika za stalno povojno službo

SUPERIOR ELECTRICAL INDUSTRIES

1259 South Campbell Ave.

MI POTREBUJEMO

IZKUŠENE LIKARJE

\$43 ZA 48 URNO TEDENSKO DELO
STALNO DELO SKOZI VSE LETO
Izvrstna prilika za povojno bodočnost

PEACOCK CLEANERS

7060 NORTH CLARK STREET

• TEŽAKI! Splošni tovarniški delavci

• NAKLADAČI ŽELEZNIH VOZOV

IZKUŠNJA NI POTREBNA. DOBRA PLAČA
SKUPNO ZAVAROVANJE PLAČA DRUŽBA
Dva tedna plačane počitnice, po 6 mesecih službe

NATIONAL ALUMINATE CORP.

6216 W. 66th Place

STENOGRAFIŠTKE

(Izkušene imajo prednost)

- DOBRA ZAČETNA PLAČA
- PLAČANE POČITNICE
- STALNA POVOJNA SLUŽBA

Priglasite se takoj na:

309 W. Jackson Blvd. - Soba 500

HIŠNICE—JANITRESSES—za 8 urno delo

"SCRUB WOMEN"—za 6 urno delo

Dobra plača, stalno delo.—"Delo v najlepšem uradnem poslopiju"
FIELD BUILDING, 135 So. La Salle Street
(Vprašajte za nočnega formana)

"PAINTERS"—Pleskarji

Unijaka plača - Veliko nadurnega dela
MURRAY BROS.
1414 So. Michigan Ave.

ŽENSKE ZA DELO V PRALNICI

Zgibati in zavijati
Unijaka plača, čas in pol za nad 40 ur in še "bonus"
Dobro delovno stanje.—Garfield Park "L" in poulična kara do voza
3517 W. HARRISON ST.

"CHIPPERS

GRINDERS

MATERIAL HANDLERS

STOCK MEN"

Dobra plača in bonus - Zavarovalnica prosta
NO CUT BACKS
DNEVNO IN NOČNO DELO—VPRAŠAJTE PRI

E. M. WEYMER CO.

3321 SO. PULASKI ROAD

V CONGRESS HOTELU

dobe delo takoj ŽENSKE
SOBARICE, PREGLEDOVALKE, POMOČNICE PRI PERILU
in ČISTILKE

Delo dobe tudi moški: ČISTILCI OKEN in HIŠNIKI

Vprašajte Mrs. Cowan na

500 South Michigan Ave.

POTREBUJEMO TAKOJ

"Metal Fabricators, Punch Press Operators, Drill Press Operators and Grinders"
STALNO DELO IN NAJVIŠJA PLAČA

THE RUDA CO., 2117 So. Troy St.

Potrebujemo ZENE in DEKLETA

za "Labeling" in druga LAHKA TOVARNIŠKA DELA
Delo je v Liquor Manufacturing tovarni
Prijazno delovno stanje - ZAVAROVALNINA PROSTO
MANY BLANC CO., 3414 West 48th Place